

Berättelsen om en båthamn

Stränderna runt Sollerön varierar mycket i sin topografi, från vassbevuxna vikar, långgrunda sandstränder till steniga och branta djup. I väster mot Gesundalandet är stränderna sönderskurna i vikar med många öar utanför, vilket gör att Gesundafjärden får karaktär av skärgård. I öster mot Nusnäslandet är stränderna brantare och stenigare. Här finns inga öar som lugnar upp vågorna när vinden ligger på från sydost och stor-Siljan. För Bengtsarvsborna har det alltid varit svårt att få skydd för sina båtar efter fisketurerna på Siljan.

När så ångbåtstrafiken startade på Siljan i mitten av 1800-talet gjordes en lång stenbank ut till erforderligt djup för ångbåtarna med en träbrygga längst ut. Denna stenbank blev ett bra skydd för båtarna när det blåste sydostlig vind. Detta blev också början till en båthamn. Byborna upptäckte att om dom byggde en stenpir litet norr om båtbyggans stenbank skulle det bli en bra småbåtshamn. Sagt och gjort, det fanns gott om sten i rösen i båthusbacken och det fanns gott om hästar och starka karlar som ganska snart körde ner stenarna till stranden. Jag förmodar att det inte blev så många protokoll skrivna och säkert behövdes inga tillstånd varken från Länsstyrelsen eller Vattendomstolen.

I 50 år stoppade denna vågbrytare mot vågornas attacker innan stenarna började röra på sig. Efter ytterligare 50 år var halva vågbrytaren raserad och det började komma förslag på att en båthamn skulle byggas. För oss som var unga på 20-30 talet var den gamla vågbrytaren ett kärt

tillhåll när vi badade. Det var en lagom distans att simma från båtbyggans bank ut till vågbrytaren och tillbaka.

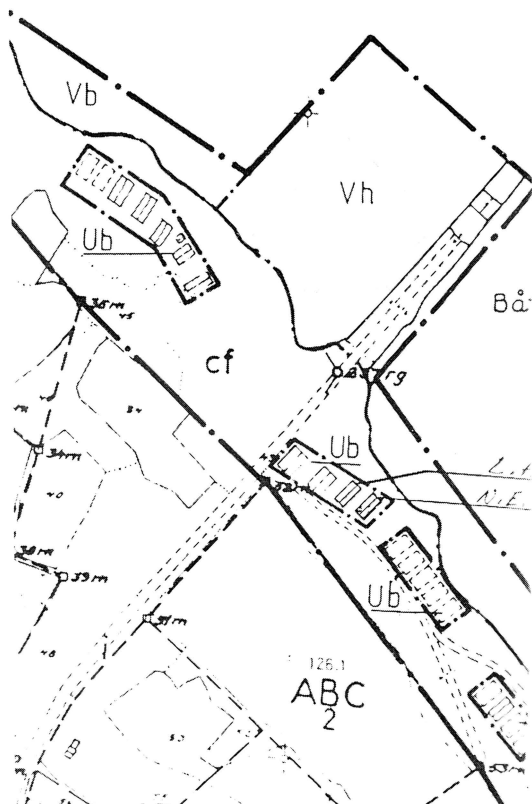
Våren 1981 kallade undertecknad till en träff vid ångbåtsbryggan för att höra hur många som var intresserade av en småbåthamn. Det kom många bybor och även sommargäster. Vi hade bestämt att ta med redskap för att röja och kratta på området. Efter några timmars röjningsarbete samlades vi vid kaffe i det gröna. Och nu var stunden inne att diskutera båthamnen. Alla var överens om att det skulle byggas en båthamn, och därmed var det dags att välja en kommitté för att gå vidare i ärendet. Eftersom jag kallat till detta möte gick det som det brukar, jag valdes till ordförande, övriga valda blevo Ingvar Matsson, Sören Matsson, Georg Matsson och Nils Persson.

Vår första uppgift var att få fram ritningar, arbetsbeskrivning och kostnadsförslag. I och med beslutet att bygga en båthamn började karusellen, för inte trodde vi att så många ville vara med och bestämma. Det blev många grundstötningar innan vi kom till skott. När vi kontaktade Länsstyrelsen för bidrag ur Siljans regleringsfond upplystes vi om att vi måste bilda en förening för att kunna söka bidrag.

Den 29 juli 1981 kallade jag till en ny träff vid bryggan då vi beslutade att bilda Bengtsarvets byalag. Av olika anledningar, bl a i väntan på ritningar och arbetsbeskrivning dröjde det ända till våren 1983 innan vi kunde skicka in våra ansökningar om bidrag, både till Länsstyrelsen och Mora kommun. Och nu hoppades vi att alla formaliteter var klara. Men ack, icke så. I och med att vi skulle muddra bort den gamla vågbrytaren och en del av sjöbotten måste vi söka tillstånd hos Vattendomstolen i Stockholm för att få utföra dessa arbeten. Domstolens medgivande var nödvändigt för att vi skulle få bidrag ur Siljans regleringsfond. Omgående skickade vi en ansökan till Vattendomstolen. Vi fick då erfara, att intet är som väntans tider. Efter månader av väntan kom ett meddelande från Vattendomstolen att innan de kunde bahandla ärendet ville de ha reda på vem som ägde marken och om vi fick nyttja den.

Området där hamnen var planerad tillhör fastigheten Bengtsarvet s:79 och ägs av Sollerö jordägares sockensamfällighet.

Från jordägarnas sida mötte inget hinder, vi fick protokollsutdrag från deras sammanträde där dom sade ja till att vi fick disponera marken, protokollet skickades omgående. En vecka senare fick vi brev från



Skiss, visande den blivande båthamnen.

Vattendomstolen där dom ifrågasatte om sekreteraren ensam hade befogenhet att underteckna protokollet. Dom ville ha hela styrelsens namnunderskrifter. Detta ordnades omgående och skickades till domstolen.

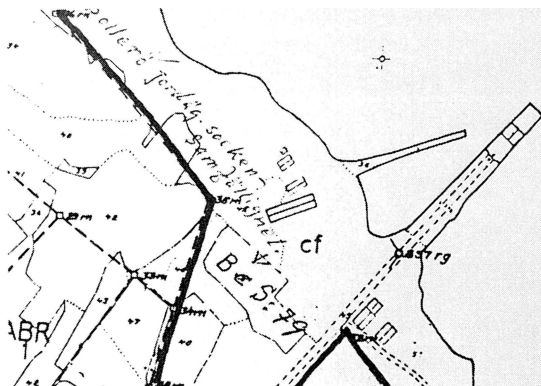
Det är alltid spännande att vänta på besked, speciellt från domstolar. Efter en veckas väntan kom ett besked men icke det som vi väntat oss. Fortfarande var domstolen tveksam om ens styrelsen hade befogenhet att besluta om att vi fick nyttja marken. Nu ville de ha en kopia på sockensamhälighetens stadgar, detta ordnades omgående. En vecka senare kom besked att de var nöjda vad beträffar markägandet, däremot ville de ha uppgift på normalvattenståndet i Siljan samt högsta och lägsta vat-

tenståndet i 3 år bakåt. Med uppgifterna om vattenstånden i Siljan verkade nu Vattndomstolen vara nöjd och vi fick meddelande om att domstolen skulle sammanträda hos Evald Håkansson den 7 nov 1984 kl 10.00. Det kändes skönt att vi kommit så långt att vi snart kunde starta byggandet, det hade nu gått tre och ett halvt år sedan vi började.

I väntan på detta sammanträde gjorde vi en del förberedelser. Vi visste att vi behövde många stolpar för pålning till stenpiren. Av Ryssa Elverk AB köpte vi 35 st begagnade tryckimpregnerade stolpar som låg upplagda vid Ivar Matssons gård. Det blev också Ivar som fick till uppgift att frakta dessa stolpar ner till stranden, naturligtvis utan betalning, det är naturligt i ett byalag.

I tre år hade vi haft en livlig korrespondens med myndigheterna, men nu började andra problem. Den första fakturan kom, det var Ryssa Elverk som ville ha betalt för stolparna 3 500:-. Byalaget hade inga pengar varför jag tillskrev Ryssa Elverk och föreslog följande. På grund av att vi ännu inte fått dom begärda bidragen anhåller vi att ni får vänta på likvid tills vi fått pengar, eller ett annat förslag som vi förordar, och det är att Ryssa Elverk skänker stolparna till byalaget. Några dagar senare erhöll vi en kreditfaktura på 3 500:- kronor.

För detta stora bidrag vill vi i byalaget så här offentligt framföra vårt tack.



Gamla vågbrytaren och ångbåtsbryggan.

Tiden rullar iväg och det är bara en vecka till Vattendomstolens sammanträde i Bengtsarvet, och då kommer följande begäran från domstolen. Dom vill ha kopior av alla ärenden med myndigheterna och det skall vara 7 st kopior av varje skrivelse. Eftersom det är 7 st ärenden (ansökningar och protokoll) blir det 49 st kopior. Detta var i början av april månad vilket föranledde mej att fråga om det var ett aprilskämt, nej fick jag till svar, det är rena allvaret. Här nedan dom kopior som skickades.

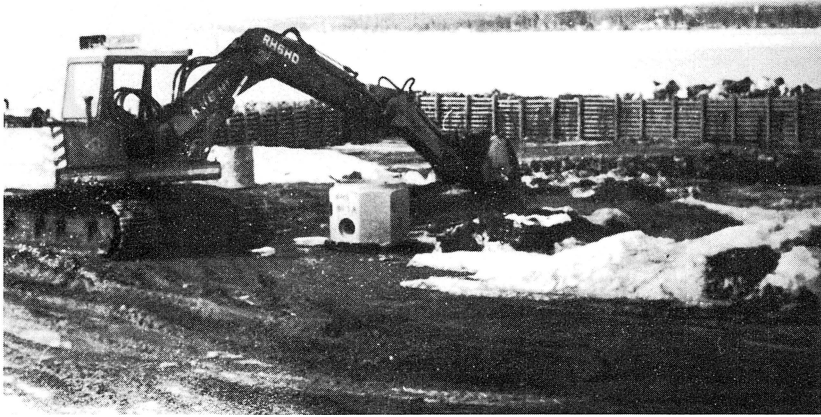
1. Ansökan om bidrag till båthamn Mora kommun.
2. Ansökan om bidrag ur Siljans regleringsfond, med tillstyrkan av Mora kommun.
3. Beviljat bygnadslov från Mora byggnadsnämnd.
4. Tillstånd av Sollerö jordägares sockensamfällighet.
5. Karta över området.
6. Arbetsbeskrivning och kostnadsberäkning.
7. Ritning på planerad småbåtshamn och befintlig ångbåtsbrygga.

Vi har nu fått en inblick i Sveriges byråkrati.

Så är vi då framme vid dagen D den 7 nov då Vattendomstolens sammanträde skall avhållas här i Bengtsarvet. Klockan 10.00 var följande personer bänkade i Örjangårdens storstuga.

Tingsfiskal	Christina Ullrich	Stockholm
Fastighetsrådet	David Östensson	Stockholm
Nämndeman	Nils Hjalmarsson	Insjön
Nämndeman	Nils Rämgård	Älvdalen
Ingeniör	Sven Erik Åkesson	Mora kommun
För byalaget	Evald Håkansson	Bengtsarvet
	Ingvar Matsson	Bengtsarvet

Vi började sammanträdet med att Birgitta bjöd på te och smörgåsar. Detta var inte avsett som några mutor, men det bidrog till en god stämning och litet förhandsprat. En brasa tändes också i den öppna spisen vilket bidrog till en trivsamt samvaro. För en Tingsfiskal från Stockholm var det säkert ovanligt med sammanträde i en lokal av denna typ, i en timmerstuga från 1700-talet och vid en flammande brasa. Undertecknad höll en liten föreläsning om Sollerön, gravfälten och Gesundaberget innan sammanträdet började. Efter denna inledning vidtog förhandling-



Muddringsarbetet pågår. Foto: Evald Håkansson

arna som varade i 2 timmar. Sammanträdet blev ett förhör då vi fick redogöra för programmet i fortsättningen. Det handlade mycket om stenpirens utförande, dess bredd och höjd. Pirens överkant skall förläggas på lägsta höjden + 162,6 m. Höjdangivelserna hänför sig till rikets höjdsystem 1900 (RH 00).

Muddring skall ske ner till bottenhöjden + 159,7 m. När det gällde muddringen fick vi en skrivelse från fiskeriintendenten i Kopparbergs län hur vi skulle förfara. Vi fick inte muddra i frånvind så att det grumliga vattnet fördes ut i Siljan till skada för fisken. Det är säkert annat som förstör fisket i Siljan.

Så var det dags för besiktning av platsen där hamnen skulle byggas. Allt tycktes vara till belåtenhet och vi tryckte varandras händer och tackade för god kamp. Våra gäster ville nu besöka Gesundaberget för att beskåda Siljan litet från ovan.

För oss var det nu bara att vänta på ett positivt svar från Vattendomsstolen, ett klartecken från dom och vi kunde skicka in våra ansökningar om pengar. Och nu hade det lossnat för det dröjde knappt 3 veckor förrän tillståndet kom, det var daterat den 29 nov 1984. I väntan på bidraget fortsatte vi att skaffa fram en del materiel. Ganska snabbt fick vi meddelande att vi beviljats ett bidrag på 40 000 :— kronor men inte förrän 1986. Därför att under 1985 fördelades inget bidrag. Vad som däremot kom var en faktura från Vattendomsstolen på 8 250:— kronor. Den fakturan betalade Mora kommun därför att vi begärt bidrag från kommunen och fått det beviljat.

Dessutom ställde kommunen upp med grävmaskiner och lastbilar som fanns på plats när avlopps- och vattenledningar anlades i Bengtsarvet. Det arbete som utfördes på båthamnen utfördes som AMS-arbete. Det blev ett fint samarbete mellan avloppsgrävande och båthamnsbyggande, de stenmassor som blev över vid avloppsgrävningen passade bra i båthamnens stenpir.

Vi i Bengtsarvets by på Sollerön tackar Mora komun som ställde upp med både pengar och maskiner för byggande av båthamnen. Det är ett plus för våra valda ombud att vi i periferin blir ihåtkomna.

Detta är berättelsen om hur det går till att bygga en båthamn, det har varit både spännande, motigt och intressant.

Evald Håkansson